

بررسی ارتباط بین محافظه کاری حسابداری، سهامداران نهادی و دستکاری سود در شرکت های

پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

حسین نورانی^۱، علی عبدی جمایران^۲، الهه حسینی^۳ میترا شهبابی

اعضو هیئت علمی دانشگاه هرمزگان، hhourani1355@gmail.com

دانشجوی دکتری کارآفرینی سازمانی و مدرس دانشگاه، a.abdi6769@ut.ac.ir

کارشناسی ارشد کارآفرینی دانشگاه تهران، elahee.hosseini@gmail.com

سرپرست بخش هنرستان و مدرس نمونه کارآفرینی استان البرز

چکیده

دارند (جادسون و والکر^۱، ۲۰۱۵). از طرفی وجود سهامداران نهادی به عنوان یکی از سازو کارهای حاکمیت شرکتی، می تواند موجب همسو شدن منافع سهامداران شود و این همسویی باعث افزایش نفوذ سهامداران بر مدیریت گردد. گرامی و همکاران (۱۳۹۲) طی تحقیقاتی دریافتند که بین سطح مالکیت نهادی و محافظه کاری حسابداری رابطه مستقیم (مثبت) و بین تمرکز مالکیت نهادی و محافظه کاری حسابداری رابطه معکوس (منفی) وجود دارد. بعد از تفکیک مالکان نهادی به فعال و منفعل، رابطه مثبت و معناداری بین مالکیت نهادی منفعل و محافظه کاری سود نیز یافت شد. البته، در ارتباط با مالکیت نهادی فعال، نتیجه قابل اتکایی حاصل نشد (مهرانی و همکاران، ۱۳۸۹).

شرکت ها با سطح محافظه کاری بالاتر، از مدیریت سود پایین تری برخوردار بودند. طبق تحقیقات لین و همکاران^۲ (۲۰۱۴)؛ بین سهامداران نهادی و مدیریت سود رابطه منفی و معناداری وجود دارد. در نهایت شرکت ها با گزارش های مالی محافظه کارانه و با سطح سهامداران نهادی، مدیریت سود در آن شرکت ها از سطح پایین تری برخوردار بوده است (لین و همکاران، ۲۰۱۴). زمانیکه در شرکتی ارقام حسابداری هم نقش ارزشیابی و هم نقش نظارتی ایفا می کند، مدیران این شرکت ها انگیزه بیشتری در دستکاری سود خواهند داشت. این قبیل دستکاری سود ارزش نظارتی ارقام حسابداری را کاهش می دهد و منجر به تقسیم ریسک می شود که این تقسیم ریسک با توجه به سیستم حسابداری محافظه کارانه کاهش می یابد (چن و همکاران^۳، ۲۰۰۷). بنابراین مساله اصلی تحقیق حاضر بررسی ارتباط بین محافظه کاری حسابداری، سهامداران نهادی و دستکاری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می باشد.

سرمایه گذاران نهادی با توجه به مالکیت بخش درخور توجهی از سهام شرکت ها، دارای نفوذ قابل ملاحظه ای بر آن ها هستند، ضمن آنکه محرک هایی برای نظارت بر رویه های شرکت ها (شامل رویه های حسابداری) دارند. رویه های حسابداری محافظه کارانه، مدیران را از رفتار فرصت طلبانه و خوش بینی بیش از حد در ارایه سود باز داشته، سبب گزارش سودهای قابل اتکاتری می گردد. با توجه به این موضوع که سرمایه گذاران نهادی مشابه با هم نیستند و تاثیر متفاوتی بر رویه های حسابداری شرکت ها دارند، با طبقه بندی سرمایه گذاران نهادی به فعال و منفعل، ارتباط انواع مختلف مالکیت نهادی و محافظه کاری را نیز مورد بررسی قرار گرفته است. یافته های به دست آمده از وجود رابطه مثبت بین مالکیت نهادی و محافظه کاری سود حکایت دارند. به عبارت دیگر، با افزایش سطح مالکیت نهادی، تمایل شرکت ها به استفاده از رویه های محافظه کارانه بیشتر می گردد. در نتیجه، می توان ادعا کرد این سهامداران ناظران فعالی هستند که مدیران را به گزارش سود با کیفیت بالاتر (از طریق کاربرد رویه های حسابداری محافظه کارانه تر) تشویق می کنند.

کلمات کلیدی: حساداران، سهامداران، بورس، اوراق بهادار، شرکت ها

مقدمه

یکی از مفاهیم مؤثر در گزارشگری مالی شرکت ها، محافظه کاری است که نفوذ آن در حسابداری سابقه ای طولانی دارد رویه های حسابداری محافظه کارانه، مدیران را از رفتار فرصت طلبانه و خوش بینی بیش از حد در ارائه سود باز می دارد. ماهیت محافظه کاری خود دلیل دستکاری سیستم حسابداری توسط مدیران می باشد و مکانیزم های حاکمیت شرکتی از جمله مدیران تاثیرگذاری معناداری بر رابطه بین محافظه کاری و دستکاری اطلاعات مالی

¹ Judson & Walker

² Lin et al

³ Chen et al